

História ruženca

Počiatky tejto modlitby siahajú do 11. storočia, keď sa mnísi v kláštoroch modlili breviár, ktorého súčasťou bolo 150 žalmov. Nie všetci mnísi však vedeli čítať, preto sa ako náhradu modlili 150 otčenášov. Táto modlitba sa rozšírila z kláštorov aj medzi veriacich laikov a stala sa veľmi obľúbenou. Dokazuje to aj skutočnosť, že jedna ulica v Londýne sa v tom období volala *Pater Noster Row*. Už v 12. storočí v nej bývali ľudia, ktorí vyrábali pomôcku na túto modlitbu – zrnká spojené niťou do jedného celku.

V 12. storočí sa medzi rehoľníkmi a mníchmi objavujú veľkí mariánski ctitelia, medzi nimi najmä Bernard z Clairvaux. V tom čase boli otčenáše nahradené modlitbou Zdravas, Mária. Táto modlitba sa začala nazývať **žaltárom Panny Márie**, keďže sa skladala zo 150 zdravasov. Treba dodať, že v tomto storočí Zdravas pozostával len z prvej, biblickej časti. Až v 16. storočí pápež Pius V. schválil aj nám známu druhú časť.

Koncom 12. storočia a v priebehu ďalších dvoch storočí sa modlitba žaltára Panny Márie dostala trochu do úzadia. Ľudí trápili morové epidémie a aj v cirkvi bolo viacero problémov ako trojpápežstvo, avignonské zajatie a podobne.

Ozajstný rozkvet modlitby ruženca sa začal v 15. storočí a podieľali sa na ňom najmä traja muži.

Kartuzián Henrich Kalkarský začal za prvou časťou Zdravas dopĺňať rôzne invokácie, krátke zamyslenia zo života Pána Ježiša alebo Panny Márie. Vytvoril až 150 týchto zamyslení, čo bolo ťažké na zapamätanie.

Ďalší **kartuzián Dominik Pruský** ich zredukoval na 50 a ako prvý ich aj zapísal.

Zásadnú vec vo vývoji ruženca urobil dominikán **blahoslavený Alan de la Roche**, ktorý 150 zdravasov rozdelil na 15 desiatkov. Každý sa začínal otčenášom, potom nasledovalo 10 x Zdravas, pričom každý Zdravas bol zakončený invokáciou. Bl. Alan ako prvý rozdelil spomínaných 15 desiatkov na tri skupiny – prvých päť desiatkov tvorili tajomstvá vtelenia, ďalších päť tajomstvá umučenia a posledných päť tajomstvá zmŕtvychvstania, čo bol akýsi zárodok ruženca radostného, bolestného a slávnostného. Tento dominikán zomrel v roku 1475 a vieme, že už v roku 1483 existovalo ružencové bratstvo v nemeckom Ulme, ktoré používalo také ružencové tajomstvá, ako ich poznáme my dnes.

Definícia modlitby ruženca prišla v 16. storočí za pontifikátu Pia V., ktorý roku 1569 vydal bulu *Consueverunt Romani Pontifices*, kde ako prvý pápež definoval ruženec. Od buly Pia V. sa modlitba ruženca viac-menej nemenila. Poslednú zmenu urobil práve Ján Pavol II., keď v roku 2002 zaviedol ruženec svetla, ktorý obsahuje tajomstvá z verejného pôsobenia Pána Ježiša.

Podľa mnohých legiend Panna Mária odovzdala ruženec sv. Dominikovi Guzmánovi, ktorý žil v 13. storočí. No táto skutočnosť nie je historicky udržateľná. Fakt, že Panna

Mária odovzdala modlitbu ruženca sv. Dominikovi, rozšíril najmä dominikán Alan de la Roche. Je však historicky potvrdené, že v jeho dobe (15. storočie) boli dominikáni najhorlivejší ohlasovatelia a šíritelia modlitby ruženca, preto bl. Alan túto skutočnosť projektoval na zakladateľa Rehole kazateľov (dominikánov).

Ruženec je rozjímavá modlitba, zameraná na uvažovanie nad Božím slovom. Jednotlivé tajomstvá ruženca sa totiž opierajú o Sväté písmo. Zároveň je to modlitba, ktorou si uctieваме Pannu Máriu. Ako vieme, sv. Dominik Guzmán bol veľkým mariánskym ctiteľom a taktiež bol fascinovaný Božím slovom. Bol to teda muž uvažovania nad Božím slovom a súčasne muž, ktorý bol oddaným synom Panny Márie. Keďže oba tieto prvky patria k podstate modlitby ruženca, v tomto zmysle **sv. Dominika môžeme považovať skutočne za duchovného pôvodcu modlitby ruženca.**

Pravda je, že po ustálení modlitby ruženca koncom 15. storočia to boli práve dominikáni, ktorí sa túto modlitbu snažili rozšíriť medzi ľuďmi. A v tejto snahe pokračujú aj v súčasnosti.

Ako sa modlí ruženec

Ako sa modlí ruženec? Najobľúbenejšia kresťanská modlitba nás cez Máriu vedie k Ježišovi. **Modlitbou svätého ruženca rozjímame o celom bohatstve dejín spásy.** K radostnému, bolestnému a slávnostnému ružencu pripojil Ján Pavol II. aj ruženec svetla. S prísľúbeniami sa spájajú ruženec Božieho milosrdenstva známy ako Korunka, pompejský ruženec či ruženec oslobodenia.

„Chcem vám dať jednu radu: Nikdy sa nevzdávajte ruženca!

Modlite sa ruženec, ako o to požiadala ONA.“

pápež František

Korene ruženca siahajú k žalmom. **Pôvodný mníšsky zvyk odriekania 150 žalmov týždenne sa pre laikov zjednodušil na 150 “otčenášov” alebo “zdravasov”.** Neskôr sa k “žaltáru Panny Márie” pridali rozjímania nad udalosťami z Ježišovho života. O rozšírenie ruženca po celej Európe sa od 13. storočia zaslúžil svätý Dominik a jeho bratia.

Slovo ruženec pochádza z latinského *rosarium*, čo znamená ružová záhrada. V ikonografii ruže často symbolizovali Máriu, a modlitba “mariánskeho žaltáru” predstavovala uvitie duchovného venca. Názov sa preniesol aj na šnúрку s kamienkami alebo uzlíkmi, ktorá pomáhala mníchom pri počítaní žalmov či zdravasov.

Na pamiatku rozhodujúceho víťazstva nad Turkami v bitke pri Lepante v roku 1571 ustanovil pápež Pius V. **7. október za sviatok Ružencovej Panny Márie.** Za

víťazstvo a ochranu pred islamizáciou Európy prosil o príhovor Máriu modlitbou ruženca.

Tajomstvá v ružencových desiatkoch ľuďom pripomínajú najvýznamnejšie

Božie činy: vtelenie, narodenie, ustanovenie Eucharistie, utrpenie, smrť, zmŕtvychvstanie a zoslanie Ducha.

Svätý ruženec je „súhrnom celého evanjelia“.

Katechizmus Katolíckej cirkvi 971

Okrem štyroch najznámejších sú populárne aj **tematické ružence** s dôrazom na orodovanie svätcov alebo hlbší pohľad na udalosti z Ježišovho života. Takým je napríklad aj ruženec Nanebovzatej Panny Márie. Pri výnimočných životných situáciách je vyhľadávaný pompejský ruženec (pompejská novéna) či ruženec oslobodenia.

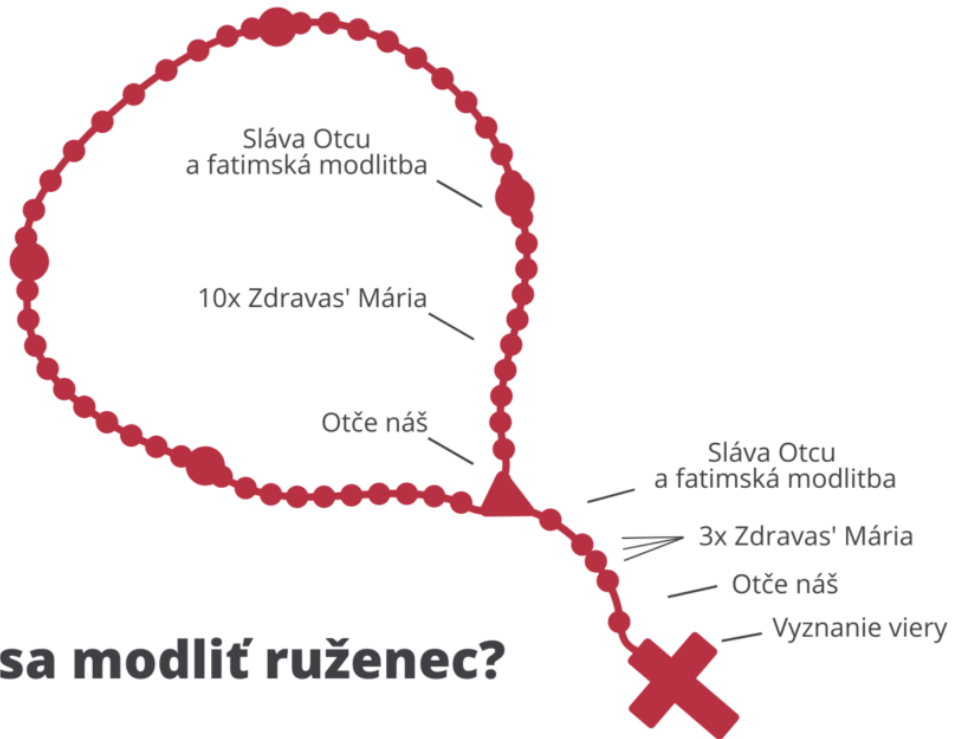
Kedy sa modlí aký ruženec?

Cirkevná tradícia odporúča riadiť sa významom dní v týždni:

- **Slávnostný ruženec** sa modlíme v nedeľu (deň zmŕtvychvstania), v stredu a vo Veľkonočnom období.
- **Radostný ruženec** je na rade v sobotu (mariánsky deň), v pondelok a počas Adventu.
- **Ruženec svetla** pripadá na štvrtky (deň ustanovenia Eucharistie).
- **Bolestný ruženec** zvolíme v piatky (deň Pánovho utrpenia), v utorky a počas pôstu.

Ruženec je prostriedok, ktorý nám dala Panna, aby sme kontemplovali Ježiša a rozjímajúc o jeho živote ho stále vernejšie milovali a nasledovali.

pápež Benedikt XVI.

Ako sa modliť ruženec?

Modlitba posvätného ruženca má nasledovnú štruktúru:

Úvod

Znamenie kríža

Apoštolské vyznanie viery

Otče náš

3x Zdravas' Mária; po mene Ježiš nasleduje príslušné tajomstvo k preddesiatku

Sláva Otcu a fatimská modlitba

Päť desiatkov

Na začiatku každého desiatku uvedieme názov tajomstva (môže sa tiež opakovať po mene Ježiš v Zdravase)

* Otče náš

* 10x Zdravas' Mária

* Sláva Otcu

* fatimská modlitba: "Ó, Ježišu, odpusť nám naše hriechy, zachráň nás od pekelného ohňa a prived' do neba všetky duše, najmä tie, ktoré najviac potrebujú tvoje milosrdenstvo."

Záver

3x “Ó Mária, bez poškvryny dedičného hriechu počatá, oroduj za nás, ktorí sa k tebe utiekame.”

alebo modlitba na úmysel Svätého Otca: Otče náš, Zdravas' Mária, Sláva Otcu.